

Bruselj, 4. december 2023
(OR. en)

16327/23

ENFOPOL 529
CRIMORG 203
COSI 241
JAI 1611

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	4. december 2023
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	15327/23
Zadeva:	Sklepi Sveta o nadaljnjih ukrepih za preprečevanje kriminala v Evropi – sklepi Sveta (4. december 2023)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o nadaljnjih ukrepih za preprečevanje kriminala v Evropi, ki jih je Svet (pravosodje in notranje zadeve) odobril na 3992. seji 4. decembra 2023.

Sklepi Sveta o nadaljnjih ukrepih za preprečevanje kriminala v Evropi

SVET EVROPSKE UNIJE

SE ZAVEDA, da organizirani kriminal zelo ogroža evropske državljane in državljanke, podjetja in državne institucije ter gospodarstvo kot celoto, zato se mora EU nanj odzvati;

OPOZARJA, da lahko antisocialno vedenje pomeni začetek kriminalnega ravnanja in da so lahko kršitve zakona neposredno povezane z organiziranim kriminalom;

POUDARJA, da bi se bilo treba na vsak pojav kriminala odzvati celostno in da je preprečevanje kriminala sestavni del tega pristopa;

JE SEZNANJEN, da Evropska mreža za preprečevanje kriminala (EUCPN) preprečevanje kriminala opredeljuje kot „etično sprejemljive in na dokazih temelječe dejavnosti, namenjene zmanjšanju tveganja za pojav kriminala in njegovih škodljivih posledic, pri čemer je končni cilj prizadevanje za izboljšanje kakovosti življenja in varnosti posameznikov, skupin in skupnosti“;

UGOTAVLJA, da je preprečevanje že zdaj sestavni del politike EU na več posebnih področjih, kot so organizirani kriminal, kibernetika kriminaliteta, boj proti radikalizaciji, kazniva dejanja zoper okolje, droge, trgovina z ljudmi, spolna zloraba otrok, nasilje v družini in strelno orožje;

SE ZAVEDA, da med državami članicami obstajajo razlike glede načinov preprečevanja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter da lahko Evropski parlament in Svet na podlagi člena 84 PDEU določita ukrepe za spodbujanje in podpiranje dejanj držav članic na področju preprečevanja kriminala, ne da bi to vključevalo harmonizacijo zakonov in drugih predpisov držav članic;

SE SKLICUJE na sporočilo „Preprečevanje kaznivih dejanj v Evropski uniji“¹ iz leta 2004, v katerem je izpostavljena ključna vloga regionalnih in lokalnih oblasti (po možnosti ob podpori nacionalnih organov) pri preprečevanju kriminala ter poudarjeno, da lahko sodelovanje na ravni EU ta boj olajša in podpira, vendarle ne nadomešča nacionalnih politik držav članic;

OPOZARJA na sklepe Sveta iz leta 2016 o upravnem pristopu za preprečevanje in zatiranje hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala², v katerih je poudarjeno, da je treba vzpostaviti in izboljšati upravni pristop za preprečevanje in zatiranje kriminala, zlasti hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala, ter opredeljena vrsta ukrepov, ki naj jih države članice, agencije EU in Komisija nadalje razvijajo, ter poudarjeno, da je potrebno sodelovanje med Evropsko mrežo za preprečevanje kriminala (EUCPN) in Evropsko mrežo za upravni pristop (ENAA).

SE SKLICUJE na stockholmski program iz leta 2009 (Evropski svet, 2010), v katerem je poudarjeno, da so najučinkovitejši zaščitni ukrepi usmerjeni v ravnanja, ki ustvarjajo občutek negotovosti, ter da imajo državljani in državljanke EU „podobne izkušnje in so v vsakdanjem življenju na podoben način ogroženi in v negotovosti zaradi kriminala“ (4.3.2), izpostavljena pa je tudi vse večja povezanost med lokalnim kriminalom in hujšimi oblikami mednarodnega kriminala³;

POUDARJA, da naj bi se v skladu s stockholmskim programom ustanovil observatorij za preprečevanje kriminala (OPC), ki bi moral vključevati ali nadomestiti EUCPN, njegova naloga pa bi (med drugim) bila podpiranje držav članic in institucij Unije pri sprejemanju zaščitnih ukrepov in izmenjavi najboljših praks ob upoštevanju ugotovitev Komisije iz ocene iz leta 2012⁴;

¹ Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu: „Preprečevanje kriminala v Evropski uniji“. (COM(2004) 165 final).

² 9935/16, 9. junij 2016.

³ 2010/C 115/01.

⁴ COM(2012) 717 final.

OPOZARJA na Kjotsko deklaracijo Urada Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) (2021)⁵ o napredku pri preprečevanju kriminala, kazenskem pravosodju in pravni državi, v kateri je poudarjeno, da je treba razvijati, izvajati in ocenjevati strategije za preprečevanje kriminala – tudi njihovo učinkovitost –, v katerih se obravnavajo vzroki, tudi temeljni vzroki, in dejavniki tveganja, zaradi katerih so različni segmenti družbe bolj izpostavljeni kriminalu, ter izmenjavajo dobre prakse za krepitev naših zmogljivosti; vzpostaviti stalni osrednji organ na vladni ravni, ki bo pristojen za izvajanje politik preprečevanja kriminala, ter z akcijskim načrtom razvijati partnerstva med agencijami in usklajevati dejavnosti na lokalni ravni;

SE SKLICUJE na Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o strategiji EU za varnostno unijo (2020–2025)⁶, ki določa pristop k varnosti, ki zajema družbo kot celoto in se lahko učinkovito in usklajeno odziva na hitro se spreminjajočo krajino groženj, da bi se digitalna in fizična tveganja obravnavala celostno v celotnem ekosistemu varnostne unije;

UGOTAVLJA, da namerava Komisija v skladu s strategijo za boj proti organiziranemu kriminalu⁷ spodbujati izmenjavo znanja in dobrih praks o preprečevanju kriminala prek Evropske mreže za preprečevanje kriminala;

UGOTAVLJA, da v skladu s cilji večletne strategije EUCPN za obdobje 2021–2025⁸ naloga mreže ni zgolj izmenjava informacij, temveč tudi oblikovanje in podpiranje učinkovitih ukrepov na lokalni in nacionalni ravni ter ravni EU na področju preprečevanja kriminala;

⁵ Urad Združenih narodov za droge in kriminal, maj 2021, Kjotska deklaracija o napredku pri preprečevanju kriminala, kazenskem pravosodju in pravni državi: naproti uresničitvi agende za trajnostni razvoj do leta 2030.

⁶ COM(2020) 605 final.

⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025 (COM(2021) 170 final).

⁸ Večletna strategija EUCPN za obdobje 2021–2025, sprejeta 2. decembra 2020.

OPOZARJA na priporočila in zaključke iz poročila o oceni Evropske mreže za preprečevanje kriminala (EUCPN) iz leta 2023, ki ga je pripravila Evropska komisija⁹ in v katerem je poudarjeno, da je nujno treba vlagati v politike in orodja za preprečevanje kriminala, ter izpostavljena dodana vrednost, ki jo za EU predstavlja EUCPN, saj oblikovalcem in izvajalcem politik po vsej EU omogoča dostop do znanja o preprečevanju kriminala ter olajšuje izmenjavo dobrih praks med oblikovalci in izvajalci politik iz različnih držav članic EU;

UGOTAVLJA, da v skladu z navedeno oceno obstaja več dejavnikov, zaradi katerih mreža ne more v celoti razviti svojega potenciala, pri čemer je treba izpostaviti pomanjkanje stika njenih članov z oblikovalci in izvajalci politik, zlasti na lokalni ravni, poleg tega ni niti dovolj specifičnih smernic in podpore za obravnavanje posebnih potreb ustreznih deležnikov niti sinergij med dejavnostmi mreže in drugimi pobudami za preprečevanje na ravni EU.

OPOZARJA na dodano vrednost, ki bi jo lahko imeli skupni horizontalni strateški cilji pri izvajanju operativnega akcijskega načrta Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT) iz leta 2022;¹⁰ zlasti skupni horizontalni strateški cilj 7, „Preprečevanje, ozaveščanje in zmanjševanje škode, zgodnje identificiranje žrtev in pomoč žrtvam“, pri katerem je EUCPN koordinator, ter skupni horizontalni strateški cilj 9, „Upravni pristop“, pri katerem je koordinator ENAA, kot „dodatno orodje za preprečevanje zlorabe zakonite infrastrukture in boj proti tej zlorabi z večagencijskim sodelovanjem, v okviru katerega se izmenjujejo informacije in sprejemajo ukrepi za vzpostavitev ovir“¹¹, da te zakonite strukture ne bi mogli uporabljati storilci kaznivih dejanj;

IZPOSTAVLJA, da je treba ob že obstoječem sodelovanju na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodja na ravni držav članic dodatno izboljšati in formalizirati sodelovanje med pristojnimi organi EU in nacionalnimi organi s ciljem preprečevanja in zatiranja organiziranega kriminala;

POUDARJA, DA JE TREBA IZBOLJŠATI NOTRANJE DELOVANJE EVROPSKE MREŽE ZA PREPREČEVANJE KRIMINALA IN DODATNO IZBOLJŠATI PREPREČEVANJE KRIMINALA NA LOKALNI, REGIONALNI, NACIONALNI IN EVROPSKI RAVNI.

⁹ SWD(2023) 202 final.

¹⁰ 14378/22, Bruselj, 7. november 2022.

¹¹ Opredelitev, o kateri se je 8. novembra 2019 dogovorila ENAA.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ:

1. čim boljše izkoristijo možnosti Evropske mreže za upravni pristop (ENAA) in Evropske mreže za preprečevanje kriminala (EUCPN), izboljšajo sodelovanje z dejavno udeležbo v njiju ter okrepijo vlogo nacionalnih predstavnikov in kontaktnih točk, da bi pripomogle k izpolnitvi splošnega cilja EUCPN v skladu s Sklepom Sveta 2009/902/PNZ¹²;
2. preverijo možnost dopolnitve ali posodobitve nacionalnih strategij za preprečevanje kriminala ali z njimi povezanih dokumentov, da bi okrepile in razširile prizadevanja za preprečevanja kriminala znotraj celotne družbe, torej ne zgolj v pravosodnem sistemu, temveč tudi med drugimi udeleženi akterji, da bi bil pristop multidisciplinaren in bi bilo vključenih več deležnikov, hkrati pa naj upoštevajo ustrezne vidike upravnega pristopa;
3. opravljajo posebno in specializirano delo na področju preprečevanja kriminala, da bi:
 - a) nadzorovale oblikovanje in izvajanje posebnih strategij za preprečevanje kriminala ter usklajevale izvajanje ukrepov ustreznih deležnikov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter organizacij civilne družbe, ki delujejo na tem področju;
 - b) podpirale in oblikovale dejavnosti za preprečevanje kriminala na lokalni, regionalni in nacionalni ravni z uporabo pristopa, ki temelji na dokazih;
 - c) spodbujale udeležbo in sodelovanje univerz, javnih in zasebnih subjektov ali institucij ter vodilnih akademskih osebnosti pri razvoju in izvajanju dejavnosti in funkcij preprečevanja;

¹² Sklep Sveta 2009/902/PNZ z dne 30. novembra 2009 o ustanovitvi Evropske mreže za preprečevanje kriminala (EUCPN) in razveljavitvi Sklepa 2001/427/PNZ, UL L 321, 8.12.2009, str. 44–46; glej zlasti člen 6(5), v katerem je navedeno: „Vsi nacionalni predstavniki spodbujajo dejavnosti mreže na nacionalni in lokalni ravni ter olajšajo zagotavljanje, vzdrževanje in izmenjavo materiala v zvezi s preprečevanjem kriminala med državami članicami in mrežo.“, ter člen 6(6): „Kontaktne točke podpirajo nacionalne predstavnike pri izmenjavi nacionalnih informacij in strokovnega znanja v zvezi s preprečevanjem kriminala znotraj mreže.“

- d) razširile naloge kontaktnih točk v zvezi z dejavnostmi različnih mrež in forumov, kot so EUCPN, ENAA, nacionalni sveti za preprečevanje kriminala in drugi forumi¹³, da se izboljša usklajevanje mrež strokovnjakov na tem področju;

POZIVA SEKRETARIAT EVROPSKE MREŽE ZA PREPREČEVANJE KRIMINALA (EUCPN), NAJ:

4. nacionalne predstavnike in kontaktne točke, določene v skladu s Sklepom Sveta o EUCPN, ustrezno podpira pri izpolnjevanju njihovih nalog iz sklepa Sveta;
5. svoje ukrepe usmeri v izpolnjevanje prednostnih nalog in potreb držav članic in jih uskladi z njimi, pri čemer naj upošteva ustrezne ocene ogroženosti na nacionalni ravni in premike na ravni EU;
6. poglobi dokazno podlago za ukrepe preprečevanja kriminala z oceno učinkovitosti in učinka ustreznih ukrepov za preprečevanje kriminala ter podpiranjem držav članic pri izvajanju preskušanih in učinkovitih ukrepov za preprečevanje kriminala;
7. poglobi delovne odnose v okviru EMPACT, zlasti z vodji projektnih skupin EMPACT in agencijami EU, da bi dejavno pripomogel k utrditvi preprečevanja kriminala (tudi kot koordinator skupnih horizontalnih strateških ciljev 7 in 9);
8. olajša redno usklajevanje in komuniciranje med strokovnjaki za preprečevanje kriminala iz akademskih krogov, civilne družbe in lokalnih organov prek nacionalnih predstavnikov EUCPN in nacionalnih predstavnikov v ENAA, da bi olajšal izmenjavo znanja, najboljših praks in strokovnega znanja med državami članicami za učinkovito preprečevanje kriminala in boj proti njemu;
9. izvede program usposabljanja, ki obravnava potrebe držav članic na področju preprečevanja kriminala, da se okrepijo zmogljivosti držav članic za učinkovito preprečevanje kriminala in boj proti njemu, ter spremlja in ocenjuje izvajanje ukrepov ter opozarja na pomen razvoja ukrepov preprečevanja kriminala za javnost, zlasti za mlade;

¹³ Na primer Evropski forum za varnost v mestih (EFUS).

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, NAJ:

10. pri izvajanju obstoječe strategije EU proti organiziranemu kriminalu in njenih prihodnjih pregledih utrdi steber za preprečevanje kriminala, da bi se oblikovala celovita strategija EU za preprečevanje kriminala;
11. zagotovi potrebna sredstva za podporo in okrepitev delovanja EUCPN in ENAA kot vozlišč za preprečevanje kriminala v Evropi, ki lahko svetujeta in podpirata institucije in organe EU ter države članice na področju preprečevanja kriminala;
12. preuči možnost dolgoročne rešitve za sekretariat EUCPN, da bi omogočila njegovo trajnost in stabilnost, med drugim njegov razvoj kot observatorij za preprečevanje kriminala (OPC) in razširitev njegovih zmogljivosti na:
 - a) zbiranje, analiziranje in razširjanje znanja o kriminalu (tudi statističnih podatkov) in preprečevanju kriminala v zvezi s posebnimi področji politike v različnih državah članicah, da bi se ustvarila splošna slika glede ukrepov za preprečevanje kriminala v EU, ki bo zajemala tudi nove trende;
 - b) razvoj skupnega sklopa ključnih kazalnikov glede preprečevanja kriminala na ravni EU ob podpori mreže kontaktnih točk v vsaki državi za zbiranje podatkov;
 - c) svetovanje in podporo državam članicam in institucijam EU pri sprejemanju in izvajanju zaščitnih ukrepov ter izmenjavi dobrih praks;
13. spodbuja tesnejše sodelovanje med EUCPN in ENAA ter drugimi ustreznimi organizacijami, kot so Evropski forum za varnost v mestih (EFUS) ter pobude, projekti in mreže EU, da bi povezovali spoznanja in ustvarjali sinergije pri razvoju in razširjanju znanja in najboljših praks;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE TER AGENCIJE S PODROČJA PRAVOSODJA IN NOTRANJIH ZADEV, NAJ:

14. preverijo možnost vključitve znanja, pridobljenega znotraj EUCPN in ENAA, v dejavnosti usposabljanja, da bi usposabljanja in študije primerov prilagodile za multidisciplinarne skupine strokovnjakov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem kriminala, ter pri tem uporabijo zmogljivosti CEPOL;
15. preučijo možnost okrepitve dejavnosti usposabljanja na področju preprečevanja kriminala – v podporo izvajanju skupnega horizontalnega strateškega cilja 7 „preprečevanje in zmanjševanje škode, pomoč žrtvam, ozaveščanje“ in skupnega horizontalnega strateškega cilja 9 „upravni pristop“ – ter strategij in akcijskih načrtov za preprečevanje kriminala, pri čemer naj se med drugim oprejo na CEPOL, EUCPN, ENAA in EMPACT;
16. preverijo možnost, da partnerje iščejo tudi zunaj kroga organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, da bi se povečal multidisciplinarni vidik EMPACT, s čimer bi se povečale možnosti izvajanja različnih vrst ukrepov za preprečevanje kriminala;

NAROČA COSI, naj v okviru svojega mandata usklajuje, podpira, nadzoruje, spremlja in ocenjuje izvajanje ukrepov iz teh sklepov Sveta;

POZIVA PREDSEDSTVO, naj Svetu ali njegovemu pristojnemu pripravljalnemu telesu poroča o napredku pri izvajanju ukrepov iz teh sklepov Sveta in pri tem opozori na pomanjkljivosti.
